

ชื่อเรื่องการค้าคว่ำแบบอิสระ

สระน้ำในไร่กับการก่อรูปกลุ่มความร่วมมือในชุมชน

ชื่อผู้เขียน

พิมลพรรณ มะโนแสน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้าคว่ำแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุไรวรรณ ตันกิมยง ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ สุรินทร์เสถียร กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ เป็นการอธิบายและวิเคราะห์โครงการขุดสระน้ำในไร่ นาของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นโครงการใหม่ เป็นการศึกษาค้นคว้าเปลี่ยนแปลงในด้านความร่วมมือของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านห้วยยางขามและหมู่บ้านร่องแมด อำเภอจุน จังหวัดพะเยาในภาคเหนือของประเทศไทย วัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบการดำรงชีวิตของกลุ่มเกษตรกร วิธีการทำมาหากิน บทบาทของกลุ่มเกษตรกรก่อนและหลังการมีสระน้ำในไร่ นา การที่จะบริหารจัดการกับสระน้ำในไร่ นาได้ จำเป็นที่จะต้องมีการมีกิจกรรมอย่างเข้มข้น กิจกรรมเหล่านี้ได้นำไปสู่ความร่วมมือในการขยายสระน้ำให้แก่สมาชิกเกษตรกรรายอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นจากการวิเคราะห์ความสนใจของเกษตรกรในการมีส่วนร่วมในการขยายโครงการขุดสระน้ำใหม่ ๆ มีมากขึ้น การศึกษาวิเคราะห์โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ เช่น บันทึกการประชุมกลุ่มฯ ระเบียบข้อบังคับกลุ่มฯ ประกอบกันไปด้วย

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้ ได้ทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ผู้นำในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน และผู้นำกลุ่มเกษตรกร จำนวน 20 คน และได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจำนวน 25 คน ตลอดรวมไปจนถึงการเข้าไปสังเกตการทำงานของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่มีสระน้ำในไร่ นาด้วย

ผลการศึกษาพบว่า

วิถีการดำรงชีวิตตลอดจน การทำมาหากิน และบทบาทของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน ห้วยยางขามและหมู่บ้านร่องแมค มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังจากที่มีสระน้ำในไร่นา โดยมีการทำกิจกรรมการเกษตรอย่างเข้มข้นกว่าเดิม ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรสามารถให้ความร่วมมือในการขยายสระแก่สมาชิกคนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มเกษตรกรยังให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนบ้าน เกษตรกรด้วยกันอีกด้วย แม้ว่าทั้งสองหมู่บ้านมีเงื่อนไขภายในของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เช่น ภาวะทางสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ความแตกต่างของปัจจัยดังกล่าวกลับส่งผลให้เกิดความร่วมมือในชุมชน

Independent Study Title	Ponds in the Farming System and the Cooperation Formation in Rural Communities		
Author	Pimonpan Manosan		
M.A.	Man and Environment Management		
Examining Committee	Asst. Prof. Dr. Uraivan	Tan-Kim-Yong	Chairman
	Asst. Prof. Dr. Suthep	Soonthornpasuch	Member
	Assoc. Prof. Dr. Suvit	Rungvisai	Member

Abstract

This study explains and analyzes a new project of constructing a pond in farmers' farm plots. The study emphasizes on changes and the formation of cooperation groups among farmers in rural villages of Ban Huai Yang Kham and Ban Rong Maet Amphoe Chun , Changwat Phayao, Northern Thailand. The main objective is to compare livelihoods, the role of farmers' group before and after the introduction of ponds into the farming system. Farmers have their activities which required in the operation of ponds. These have led to the group cooperation. Extending ponds to the other farmers' member is an illustration of the increases of farmers' interest, which participate in the new pond project. The study reviews documents such as the records farmers' group and the regulation of farmers' group.

The study applies qualitative method and interviews 20 of the leaders of communities, the literated men and the farmers' leaders using 25 questionnaires, and includes the observation in the farming site.

The research found that the livelihoods and farmers' roles in Ban Huai Yang Kham and Ban Rong Maet had been changed after bringing ponds in the farming system. The increased activities required farming activities leading to the increase of cooperation groups. Farmers can extend the pond system to other farmer fellows. Besides, the research has found that farmers can extend more supports to their neighbors. Although two villages have different local conditions. The different conditions such as physical, social and culture also are local leading to increase the cooperation among farmers.